

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

La ziua sfântului Andrei.

Sibiu, 11 Decembre n.

Și iată-ne earăși în ajunul sfântului Andrei! Ziua în care 35 de ani se împlinesc de când institutul nostru teologic-pedagogic a înscris pe stégul seu un nume sfânt, nume vrednic de pietatea întregului neam, numele marelui archiepiscop Andrei Șaguna.

Și era foarte firesc, ca în primul rând institutul, crescătorii fitorilor luminători ai némului nostru oropsit, să pörte numele sërbbătoritului nostru bărbat mesianic, pentru-ca evlavia acestui nume să reverse preste inimile plâpânde duhul acela înviorător, care face să resară în piepturile românești curente înălțătoare, devotamentul pentru virtute și însuflețirea pentru neam și legea străbună.

Da, neam și lege străbună a fost problema vieții lui Șaguna, desrobire și avânt au fost îndeplinirea chemării lui în largul némului nostru.

În vijelia vremurilor numai limba și legea românească, mântuirea némului, statornicia în credemântul străbunilor ni-a păstrat nealterat caracterul specific românesc, tezaurul cel mai sfânt al nostru. Pentru rêvna și statornicia în legea strămoșilor, impilați am fost de-a lungul vremurilor. Și cu tôte că sub greutatea martiriului puterile poporului se sleiseră, totuși virtuțile strămoșești nu au secat din inima lui, ci cu tóta vrăjmasia trecutului s'a arătat capabil de o nouă viață, ca răsărindu-i odată sôrele vieții, să între cu hotărîre în marele concert al limbilor.

Până la răsărirea sôrelui vieții, poporul nostru lipsit de drepturi, înjugat la poveri, își făcea dureroșele și zile numai sprijinit pe credința părinților. Dar' vrăjmasii neadormiți pândeau la întuneric, ca să-l lipsescă și de mâ gâierea adevărată a sufletului.

Prin uneltiri și vorbe amăgitoare au rupt în două corpul național. Și s'au început pentru noi zile triste, zile de dureroșe lacrimi, în cari forța fizică

și morală a némului se împuțina din ce în ce.

Și tocmai când poporul era mai în strîmtoare, când evenimente mari aveau să vină peste întreaga țară, iată se ivește în mijlocul lui trimisul lui Dumnezeu, în persôna măréta a lui Șaguna! Cu toiagul în mână sparge gheața, croind calea spre lumină vivificătoare. Cu divinele sale învățături rărește întunecul, scôte némul din besnă și îi deschide orizonuri nouă și largi, spre a ajunge la lumina adevărului și dreptății.

Adânci brazde tăia în ogorul școlii și disericei, stîrpind polomida și spinul. Înzestrăză némul și biserica cu drepturile divine și omenești, dându-i o poziție neclintită în rîndul celorlalte némuri.

Reînființază vechia noastră metropolie, acestă fortărățea vecinică, în care va viețui poporul nostru sub vârtejul ori sub pacea vremilor.

Ziua numelui seu ne revocă în memorie o luptă și greutățile unei lupte seculare a bisericii și poporului român pentru reactivarea vechei noastre metropolii și pentru reintroducerea vieții constituționale în biserică. Ne sunt scumpe și de mare preț ambe aceste rezultate, prin cari s'a realizat o îndreptățită dorință a bisericii și némului românesc. Și fiind aceste rezultate atât de strîns legate de vieța și activitatea fericitului metropolit Andrei Șaguna, ne-am deprins a da acestor zile o deosebită importanță, prin faptul, că ținem în vie memorie vieța și activitatea neobositului prelat al bisericii române.

Glorie eternă deci marelui redeșteptător al némului nostru, din ale cărui fapte, din a cărui activitate titanică ne îndulcim vieța. Lupta uriașă purtată sub fiacra celor mai sacre virtuți a marelui Șaguna se ne servescă în totdeauna de pildă vie în lucrările noastre. Și astăzi, când memoria lui o sërbbăm, cuvîne-se a ne lăpăda de tôte cele lumestri, și în inimile noastre să se înalțe simțemintele de adâncă și nefățărită mulțămire pentru tôte binefacerile lui,

de cari părtași ne-a făcut; ear' în mintile tuturor să se evôce amintirea faptelor și virtuților lui, vie, puternică, îndemnătoare, pentru-că acestea au rămas și rămân pururea de ceea ce sunt, fapte de valoare neperitoare, ca asemenea lui să trăim, să muncim, să jertfim, folos obștei să aducem!

Ear' Tu, Dômne din ceriul sfânt, nu lăsa rugina descurajării să se așeze pe sufletele noastre, întărește-ne, inimă curată zidește în noi, ca astfel să ne putem înălța spre ideale căci numai având și închinându-se la idealuri, un popor ca și un individ, se pôte ridică din nămolul miseriilor vieții de tôte zilele spre a rîvni cătră lucruri înalte și înălțătoare

Din dietă. Ședința de Mercuri a decurs mai liniștit. După unele propuneri de modificări în procesul verbal al ședinței premergătoare, cu cari s'a învoit și ministrul-president Tisza, și după raportul comisiei de imunitate despre cereri întrate la dietă pentru suspendarea imunității unor deputați spre a puté fi urmăriti judecătorește (întré ei și Ugron, în cauza falimentului băncii secuești), — a urmat continuarea desbaterii asupra proiectului despre contingentul de recruți.

Au vorbit la 'el' kossthistul Kubik Béla și apponyistul conte Teodor Battyányi.

Bate la ochi, că de-si ambii au reprobât obstrucțiunea, totuși au ținut, ca prin vorbirile lor să împedecă încă cu o zi încheerea desbaterii. Din acest fapt unii deduc, că apponyistii, eșiți din partidul liberal, prin discursuri contra obstrucției voescă să ajute obstrucțiunea.

De altcum, obstrucționisti declarați numai 20 mai sunt: 12 din partidul liberal și cei 8 ugronisti.

Ședința s'a terminat la 3 ore după amiază.

Presiune asupra obstrucției.

Conform unui ordin al ministrului de onveți, dat zilele acestea, pe ziua de 1 Ianuarie au să se presinte la arme toți rezervisti din reserva suplinitoare (Ersatzreserve) a tuturor regimentelor ungare, spre a suplini contingentul de recruți, care din cauza obstrucției

nu s'a putut vota și astfel nici asentările de lipsă nu s'au putut face.

În cercurile politice se crede că în urma acestui ordin își vor trage sêma și cei 20 obstrucționisti, căți mai sunt în dietă, și vor lăsa să fie votat proiectul despre contingentul de recruți încă înainte de sërbbătorile crăciunului. Altcum va rămân pe ei rêsponderea, că mii și mii de tați de familie vor trebui să-lase fără sprijin și susținător familiile lor în timp de erna.

Vacanțele dietei. Conform programului de până acum dieta va lua mâne vacanțe, până în 20 Decembre, cădînd pe acest timp ședințele delegațiilor. În 21 Decembre și va reîncape ședințele, cari însă vor dura numai 2—3 zile, începîndu-se apoi vacanțele de crăciun, cari vor dura până în 28 Decembre.

Un nou „kulturegylet” magiar.

Sub titlul „Délvidéki magyar kulturegylet” s'a constituit Marți (8 Decembre n.) în Seghedin o nouă reuniune pentru propagarea limbii și culturii magiare în straturile populației din raionul acestui nou „kulturegylet” luând parte la adunarea de constituire mulțime de public, întré cari foarte mulți fruntași ai vieții politice și sociale magiare: episcopi, magnați, deputați dietali, etc.

President al noii reuniuni de — propagare a culturii magiare a fost ales fișpanul Rónay Jenő, ear' presidenti de onóre: contele Apponyi Albert, episcopul Dessewffy Sándor (Timișóra), Dr. Czászka György, archiepiscopul de la Kalocsa, episcopii titulari Németh József și Dr. Várady Árpád, fișpanii tuturor comitatelor pe al căror teritoriu se estinde activitatea reuniunii, cum și alți fruntași.

Intré oratori la acestă constituire a fost și contele Apponyi, care întré altele a zis și următoarele: „... Nu voim să împedecăm pe nimeni, de a ne fi concetățean de cutare ori cutare limbă; voim însă, nu numai în interesul unității noastre naționale, ci mai ales și mai nemijlocit în interesul acelor concetățeni ai nostri voim să deschidem calea, ca și prin cultură să se contopescă cu noi în conștiința unității naționale magiare”.

Ear' la alt loc a zis că: „... Prin înființarea kulturegyletului sudungar e în-

un istoric drept cumpănitör nu va puté lua — și nici nu-i este iertat să iese drept bani buni tôte calumniile și tôte calificativele, cu cari gratifică aceste acte oficiale pe toți cari au stărut pe lângă legea lor strămoșească, dar' mai ales pe cei-ce avură curajul a se espune primejdiei pentru susținerea ei.

* * *

Nu așa pürcede însă urmașul lui Baritiu, dnul Augustin Bunea din Blaj, în ale cărui scrieri istorice acestă regretabilă scădere a istoriografiei noastre: șovinismul confesional și-a ajuns culmea în tocmai cum și-o ajunsese șovinismul național la locul citat din istoria lui P. Maior. Pe baza actelor oficiale, pe cari D-sa, așa se vede, puțin le cerne și alege, ne povestește despre pseudo-episcopul și perfidul vlădică Ioan de Cafa, despre Marcu de la Feleac (1500) și fiul seu adoptiv Petru Danciu, cari erau pur și simplu niște sarlatani, etc. Dar' apoi în vremile de după unire, acse se îngrôșe gluma. Numele nici unuia dintre ortodoxii fruntași ori dintré nenorocii preoți, cari au avut un rol în acele vremi de restrîște, nu-l pôte aminti fără-ca să ne-l înșoțescă de o mulțime de epitete (complimente negative) ca: *violén, înșelător, minci-*

nos, impostor, prefăcut, fățarnic, falsar . . . etc. etc.

Din astfel de adiective „drăguțe” e compus tezaurul lexical calificativ al dlui Bunea. Scrierile sale băjbăe de măestosele și destul de lungile titlaturi ale acestor mișei ortodoxi. Dacă le-ar folosii numai o singură dată, relatînd în mod critic despre cuprînsul cutărui act oficial, nu am avé nimic împotriva. Dar' ne mirăm, că un om de știință se pôte dimite a-și apropia acest ton de sicofanți, aceste vorbe de vrajbă și de ocară, pe cari numai pornirile pătimate și dușmănești ale acelor timpuri le-a putut încremeni pe hârtie. Dar' să nu uităm, că dl Bunea de altfel are dreptul să folosescă ori-când aceste calificative fiind că așa spune la arhivul din Blaj . . . Și se vede, că suntem încă tot pe la anul 900 după Christos și la 800 înainte de Sfînta Unire, când ori-ce trecea de un adevăr sfînt, dacă se putea confirma barem prin un singur cuvîntel scos din scrierile lui Aristotel. Azi acele scrieri, cari erau într'adevăr produsul unor îndelungi frămăntări și al unui sincer, ba chiar fanatic entusiasm pentru descoperirea adevărului, în cazul dlui Bunea sunt înlocuite prin fărmiturile de hârtii vechi așezate în arhivul din Blaj și prin actele ofi-

cial, al căror tenor față de Români a fost totdeauna *violencia, lâcomia, fățarnicia și minciuna* (ca să folosim și noi expresiile predicate dlui Bunea) . . .

Tôte acțiunile pe cari ortodoxii le-au întreprins pentru conservarea legii strămoșești și a bisericii lor — singură ocrotitoare, unicul paladiu al naționalității române din acestă țără, și pe acele timpuri ca și azi — tôte aceste acțiuni sunt considerate din partea dlui Bunea „ca agitațiuni subversive, ca sgomotoșe și scandalôse demonstrații contra unirii”.

Ear' inițiatorii lor? Șofronie? Un *violén, înșelător, mincinos, impostor, tâlhar!*¹⁾

Popa Ion din Aciliu? Iarăși un *violén, prefăcut și fățarnic falsar!*

Visarion? Un famos impostor . . . cu o violență prôtă și cu o lasitate și fățarnicie greșoșă! Da, de sigur, pentru-că așa scrie la cărțile lui Aristotel, adecă pardon, la arhivul din Blaj și la hârtiile oficiale din colecția *Wallachische Union!*

¹⁾ Ca să fim preciiși, trebuie să spunem, că epitetul din urmă nici dl Bunea nu 'l dá lui Șofronie de-adeptul, ci prin intermedierea vlădicului Grigorie Maior, care așa s'ar fi rostit într'un rînd, că Ș. a făcut mari tâlharii . . . Dar' Grigorie Maior nu se putea rostii altfel!

FOIȘORĂ

Șovinismul confesional în istoriografia românească-ardelénă.

— Studiu critic. —

(Urmare).

Pe lângă aceste mai știe apoi atât despre Circa, cât și despre Nagyszegy, că ambii ar fi furat niscai cărți. Și acestă ni-o spune pe baza documentelor din colecția lui Nilles, dar' cu reserva cuvenită, ce e drept. Căci spre acesti doi ômeni avem din partea calvinilor Cserei¹⁾ și Bethlen²⁾ informații și apretieri foarte favorabile și avem iarăși acte oficiale desonestătoare. Și unele și altele sunt însă tendențioșe. Cele dintâi, fiind că calvini spriginiau acțiunile antiunioniste, cestelalte fiind-că tocmai atunci erau în toil lor scornirile de calumnii și intentarea de procese în deosebi calvinilor mai de rang sub pretexte de *lesa maiestate*, tuturor cari nu voiau să se deo popistași sau cel puțin — uniți. Deci

¹⁾ La Cserei I. c. p. 290.

²⁾ Bethlen *M. lós öndelétírása* vol. II, p. 208.

cheiată de ja într-o zală, care cuprinde în sine regiunile locuite de naționalități ale țării.

De sine înțeles, că toate ziarele magiare salută cu bucurie constituirea acestui nou „kulturregylet”. „Egyetértés” — de pildă — în primul articol numărului de alături scrie următoarele:

„... Nu ne frânge deci acel aspra cuvânt, care ni s'a strigat de la Chlopy, și zădărnice sunt amenințările puterii austriace, că nu va fi aici nici odată armată magiară. Căci da, va fi și trebuie să fie, în nișuțele noastre pentru câștigarea ei ne întărește sufletul voînța firmă și luptă-vom cu arme acomodate nouă până când din ideile noastre realizaseva și acesta.

Trebuie să se realizeze, în butul a orice opunere. Și dacă față cu volnicia brută magiarimea nu are acum modru de a-și realiza deplin dorința justă și onorabilă, trebuie să-și câștige încredere și speranță din propriile forțe, trebuie să useze de propriile isvóre de forță, pentru-ca din acelea și prin acelea să potă crea bastioanele independenței sale. Trebuie să transformăm în magiari tote celea și pe toți în această țară, și când magiari vom fi toți și în tote, nici armata nu va pute fi echisă de la dreptul triumfător al limbii magiare.

Acest cuget și această conștiință încuragiatore ne încăldește azi, când putem vesti cu patriotică bucurie, că s'a consolidat un nou castru de luptători pentru ideile magiarismului: s'a constituit în Seghedin reuniunea culturală sudungară („Dévidéki Köz-mivelődési Egyesület”). Eнтуziasții apostoli ai culturii au făcut să fie complet inelul acela, prin care magiarimea genuină se icuește printr-o naționalitate și prin aceasta au lucrat în interesul scopului nostru comun, în serviciul datoriței noastre comune.

În cele următoare articolul cere, ca guvernul să dea acestor reuniuni „culturale” tot sprigunul.

De la conferențele preoțești. (Conferența din tractul Bistriței).

Borgo-Suseni, 2/15 Novembre.

Înainte de a intra în descrierea celor petrecute în conferența preoțească, pentru-ca on. public cetitoriu să aibă cunoștința și despre unele întâmplări mai momentuoase de pe la noi, fie-mi permis a permite raportului meu următoarele:

În 31 Octombrie c. s'a ținut congregația de toamnă ordinară a comitatului nostru. Au fost de pertractat 182 obiecte. Pentru noi Românii încă au fost obiecte de interes; așa la parochia Borgo-Rus s'a aprobat conlusul reprezentanței comunale, prin care s'a votat din venitul pădurilor comunale un ajutoriu de 30,000 cor. în scopul edificării bisericii de acolo; — s'au aprobat conclusele prin cari s'au cumpărat pașuni în mai multe comune — etc.

O vie discuțiune s'a încins la conlusul comunelor săsești Uifaláu și Dumitrița, prin cari nu s'a votat filiilor românești de acolo ajutórele cerute de ele. Filiile au recurat con-

clusele și astfel cauza a venit la congregație. Comisiunea permanentă a propus să se dea acelea ajutóre în sensul legii din anul 1868. Decanul săseș Csalner a propus să nu se dea. Prof. G. Pletos, prin o vorbire remarcabilă sprijinește propunerea comisiei permanente. Punându-se propunerile la vot, s'a primit propunerea decanului Csalner, cu o majoritate de 4 voturi.

Între altele s'a hotărît și introducerea telefonului în tote centrele notariatelor din comitat.

S'au ales membrii în diferite comisii. În comisiunea administrativă s'au ales următorii Români: Gerasim Domide, potopop, Dr. D. Ciuta, Dr. G. Tripson și Dr. V. Pahone advocați; în comisiunea permanentă s'au ales: preoții: G. Domide potopop, Ciril Deac vicar, Ion Dologa, preot în Borgo-Tiha și Eliseu I. Dan, preot în Borgo-Suseni, și advocații: Dr. D. Ciuta, Dr. G. Tripson, Dr. D. Longin și Dr. V. Onișor.

Vice-comitele nostru G. Knales a fost ales deputat dietal; verificat fiind, postul de vicemite a devenit vacant. Pentru noi Românii ar fi mai bine, dacă de vice-comite s'ar alege actualul protonotar Takács Károly, ear' de protonotar actualul prim vice-notar Dr. Leon Scridon, cari sunt cunoscuți ca cei mai deștoinici și drești amployați în centrul comitatului nostru. Cred că Românii se vor și grupa pe lângă acestia doi. Peste tot constat cu bucurie că ținuta membrilor români în congregația noastră este plină de demnitate națională.

În luna Octombrie a răposat veteranul paroch, preot distins Teodor Vrașmaș din Borgo-Prund, în etate de 67 ani, după ce a servit la altariul Domnului ani 46. — Om, deși cu puțină carte, a știut totuși să-și câștige respectul și stima contemporanilor sei și să jöce o rolă, care astăzi ömeni cu calificatiune superiöră nu o știu și nu o pot purta. Biserica pompösa și școala modern întocmită, sunt dovești neperitöre despre activitatea lui. Un șir lung de ani a fost membru în adunarea fostului district al Näsöudului, al comitatului fondurilor grănitöresti, în congregația comitatensă, cum și în alte corporațiuni. Ori unde a fost pus, a reprezentat cu demnitate interesele poporului românesc. Doreac parochiei Borgo-Prund să-și câștige și alögă un următor vrednic al acestui preot, ear' factorii competenți vor binemerita de la biserică și nöm, dacă vor stărui și lucra, ca acolo să se alögă paroch un om destoinic, cu praxă și esperiență pe tote terenale vieții publice; mai ales că comuna Borgo-Prund este centrul comunelor din frumoasa Vale a Bărgăului, și una dintrö cele mai însemnate în comitatul nostru.

Acum îmi iau voc a descrie ceva mai pe larg ședințele conferenței noastre preoțești, ținută la 31 Octombrie v. a. c. în cetatea Bistrița.

A participat întröga preoțiime tractuală, afară de 3, împiedecați prin afaceri oficiöse în parochii.

Serviciul divin a fost oficiat de parochul local.

Cam cätă 9 ore s'a întrunit preoțiimea în casa de rugăciune, unde mai întâiu s'a celebrat parastasul pentru archiereii Andreiu și Miron, mecenaiii Gozdu și Andronic, și pentru preoții din tract röpösași în anul current: Vrașmaș din Borgo-Prund și Popovici din Buduș, — de cätă protopopul S. Monda, profesorul protopop G. Pletos și parochul Eliseu I. Dan.

După această profesorul Grigore Pletos, protopop onorar, ține o cuvëntare occasională förte frumoasă, cu motto din t-xtul evangheliei din acea zi: „Cel-ce nu e cu mine împotriva mea este, și cel-ce nu adună cu mine, risipește”. ev. Luca XI. 23, — sbiciuind în un mod förte elocuent și magistral indiferentismul religios și național.

Apoi după invocarea duhului st. protopresbiterul deschide conferența, carea și alege notari pe El. I. Dan și Const. Flămând, ear' pentru autenticarea protocolului pe Vasilie Bălan, Alexandru Popoviciu și Mihail Pașcu.

A urmat apoi discuțiune asupra predicei ocasionale. Conferența constată că aceea a fost pe deplin succösă și hotărește, ca să rămână în analele conferenței și să se dea publicității, fiind förte instructivă.

Tema: „Cari suot scäderile cele mai înrädăcinate în popor, și ce mijlöce s'ar pute aplica mai cu efect la deläturarea lor;” — a fost lucrată de parochul Mihail Pașcu. După cetire se încinge o discuțiune förte vie asupra ei. G. Pletos arată că tema nu e destul de sistematică lucrată; ceea-ce potöce vine parte din scurtimea timpului, parte că și tema nu este destul de precisă, fiind-că nu se cere în ea să se arete și causele din cari provin acelea scäderi. Cere, ca preotul să fie exemplu în tote privințele.

E. I. Dan constată în general că e greu a afla mijlöcele pentru combaterea acelor scäderi färă a ști causele lor. Arată cät de greu e să stirpim patima beției și altele din mijlocul poporului.

La tot casul preotul e dator a combate atât beția, cât și alte viții, arätând pagubele enorme ce se nasc din acestea.

Lucrarea nerațională a pământului, și neîmbrățigarea mäestriilor, nu se pot lua ca scäderi generale, deöce-ce este constat și vedem cu ochii cum țerarii nostri mai cu stare lucră destul de rațional pământul și cum se lăteș mäestriile în popor, mai ales de când se împart ajutöre din diferite fundațiuni.

Cu tote acestea preotul va arăta la orice ocasiune folösele practice ce resultat din lucrarea rațională a pământului, din präsirea vitelor de soiu mai ales, cum și modul ușor de traiu, ce și-l potöce câștiga cineva pe calea mäestriilor.

Disertantul arată că șeștöritele încă sunt cauza la multe scäderi și la demoralizare, și este de părere că acelea să se casseze. Dan susține, din contră, că adecă șeștöritele regulate și conduse de preot și fruntașii satului ar avö cea mai educativă și instructivă influență asupra tinerimeii; și așa fiind, acelea

să nu se casseze, ci să se organizeze sub inspecțiunea preotului și a învătörului.

S'a discutat mult asupra acestei teme și conferența în fine recercă pe autor, ca pännä la conferența venitöre să e elaboreze din nou, arätând causele scäderilor și mijlöcele de combatere în mod sistematic și logic.

Asupra planului cronologic al agendelor anuale ale oficiului parochial, lucrat de preotul Alexandru Popoviciu, încă s'a încins discuțiune vie, și în fine conferența declară de superflu atare plan, după-ce fie-care preot trebuie să știe dispozițiunile legilor noastre bisericöști și dator este să se conformeze întru tote acelora și să și implinöscă cu esactitate datorițele impuse prin statutul organic, prin regulamentele, instrucțiunile și ordinațiunile existente.

Statutul „Reuniunii de ajutorare a preoților și învătörilor români gr. ort. din archidieceșă” a fost censurat de preotul Eliseu I. Dan.

Aceasta constată că conferența noastră preoțească de ani de zile se ocupă cu ideia înființării unei reuniuni de înmormöntare a preoțiimei nostre tractuale, și că a elaborat și niște statute, cari însă ar trebui să se țină în suspens, întrând la ordinea zilei ideia unei Reuniuni de ajutorare a preoților și învătörilor din întröga archidieceșă.

Constată că ideia înființării unei reuniuni de acest feliu este atât de sublimă, în cât nu sufere nici o combatere; numai cât modalitatea de a se pune și în vietă, nu este destul de practică, și este abia realizabilă.

Fiind vorba de ajutorarea familiilor preoților și învătörilor deficienti, nu e destul, ca numai acela să se facă membru care voește; ci fie-care trebuie să se inscrie și să fie membru, căci numai așa ar avö ajutorarea această un scop practic; deöce-ce nu este tot una a ajutorare a familie de preot ori învătörului cu 100 cor. ori cu 2000 cor.

Apoi incassarea taxelor în forma carea ni se presintă în statute, este förte greöie, ba apröpe imposibilă, mai ales de la învătörului — căci cum s'ar pute incassa 50—60 cor. anual de la un învătörului al cărui salariu anual în bani gata, potöce nu face mai mult de cât 100 cor.?

Din motivele acestea propune, ca conferența să nu adereze la statutul amintit, ci să hotărășcă în principiu înființarea unei „Reuniuni de înmormöntare și ajutorare a tuturor preoților români ortod. din archidieceșă Transilvaniei”, și să apeleze la tote conferențele preoțești, ca și ele să adereze la această hotăröire.

Înființarea s'ar pute realiza mai ușor prin o conferență generală preoțească. În privința această are o propunere specială, pe carea o va face tot în conferența de acum.

Conferența primește vederile și propunerile preotului Dan.

Elaborarea proiectului de regulament pentru înființarea de fonduri bis., reuniuni, etc. a fost concretă preotului Vasilie Bălan.

Operatul se declară succös, ear' proiectele de regulament pentru înființarea de fonduri bisericöști, pentru înfrumșetarea

Dar' la Petru Bod în „Brevis Valachorum Transilvaniam incolentium historia” cum scrie? Căci dl Bunea a utilizat și scrierea această, dar' a estras din ea cu totul alte lucruri (și aci se vede în mod mai pregnant unilateralitatea, am putöce zice rötöutatea și pisma dlui Bunea!) de cât de pildă gr. Teleki Domokos¹⁾, care pe basa acelorași date, aflätöre la Petru Bod, ne zugrăvește în chipul următoriu caracterul lui Visarion: „A Bäsäsagon át egy görög zarándok érkezett az országbá, ki tekintélyes külseje, egyszerű, mértékletes életmódja, okos magaviselete, az övét jóval túlhaladó müvelt tapasztaltsága, nem különbben, mint a görög egyházhoz szigorúan ragaszkodó illetettsége által egészen arra lát-szék hivatva, hogy a meggyözödésében inkább megzavart, mint felvilágosított oláhságot, előbbi hitéhez vezesse vissza. A jövevény, a nélkül, hogy más vallások ellen indulatos szönlölatokra fakadt volna, élöinken fejtegetö a helyzetet, melybe az oláh nép a latin egyházhoz átállása következtében jutott. Társalgásában okos övalosságot követett, ajándékok senkittöl sem fogada el, de ő osztott mérsékelt

alamizsnát a szegényeknek. . . Utjában, a merre ment, százanként ezrenként tödult hozzá az oláhság, állitván, hogy papjai által räszedetett s kijelentvén, hogy az átvaltoztatott isteni tszeteleiben részt venni nem kíván. A zarándok hire terjedésével a békétlenség és háborgás is nevedett; csudatételeket beszéltek róla s az oláhság általában szent czi-men ismeré öt, kinek egyszerű neve Bessarianis volt”.

Cätă deosebire între aceste două feluri de caracterizare! Care să fie cea adevörată? Nici una, nici alta. Suntem departe de a crede tot ce spune Bod și pe basa relätării acestuia — gr. Teleki, fiind-că cunöștem punctul, din care mäneacă Petru Bod la scrierea scurtei sale istorii despre Românii ardeleni. El era calvin ca și Cserei ca și Bethlen și deci vräșmaș al unirii. E natural, că prin scrisul lui a pärtinit pe cei ce se împotrivaau unirii.

Dar' cu atât mai puțin îl vom crede pe dl Bunea, ori cätö sute de acte oficiale ni-ar mai aduce încă în sprijinul bärfötörelor DSale aprefieri. Pentru-cä știm hotărît, că acele acte sunt cel puțin tot atât de unilaterale și pärtinitöre unirii, dacă nu încă în măsură mai mare, de cum fuseseră cei 3 scriitori calvini amintiți, vräșmași ai acesteia. Nu, la nici un

cas nu vom da credöment dlui Bunea, fiind-că știm, cät e de înversunat împotriva neuniilor și cât de mult e stöpänitá judecata DSale de șovinismul confesional, care 'l împiedecă de a vedö clar și 'l îndömnă mai curënd să punä lumina sub obroc, de cât să ne presinte trecutul în întröga lui nuditate, într'o desfășurare adevörată, faptică, ori cel puțin istoricește verosimilă.

Cät de mult sufer monografiile istorice ale dlui Bunea de acest defect, potöce observa ori-cine, care își va lua ostenöla să le cetöscă (cäci de fapt meritä să fie cetite!). Și pentru-ca să observi acest lucru, nici nu e de lipsă să fi Român și să știi că dl Bunea își are domiciliul în Blaj.

A observat această și recensentul magiar al amintitelor monografii, un anumit Görög Ferencz, care timbrözä în modul următoriu acestä calitate a scrierilor dlui Bunea: „Elfoglult mindenkivel szemben, a ki az egyesült egyház ellen állást foglalt vagy nem annak érdekei szerint cselekedett, s ilyenkor nem kimél senkit, akár lutheránus szász, akár református magyar, akár nem egyesült oláh legyen. Pedig a történetírónak nagyon óvatosanak kell lenni mind az adatok megválasztásában, mind azok csoportosításában, mert nem lehet

az a czélja, hogy a vallásfelekezetek között türelmetlenséget szítsa.”²⁾

Din cele aduse pännä aci s'a putö vedö, cât de deochiat e șovinismul confesional în scrierile dlui Bunea. Numai acestei împrejürări îi putem atribui, că dñsul vorbește de o „neunire”²⁾ care s'a propagat cu minciuna, cu forța și cu acte de violență. Dar' știe totö lumea, că în sinul poporului român neunirea nu trebuia propagată, deöce-ce ea a esistat de când esistä Românul pe acest päment. Dl Bunea a greșit probabil cuvëntul; trebuia potöce să scrie „unire” în loc de „neunire”?

O, nu! Ne am înșela amarnic, dacă am presupune așa ceva. Dl Bunea să greșöscă? Nu se potö. Alta e esplicarea. E la mijloc un chițibuș, căci mai bine nu i-am putö zice.

¹⁾ Görög Ferencz în *Századok*, Anul XXXII, p. 656.

²⁾ Cu tot dreptul observä la această neunire gr. Teleki: „(csellel és minden jog mellözésével) a szakadás vädját a nem egyesültökre ruhäták” l. c.

¹⁾ Gr. Teleki Domokos: *A két kaloger*. Budapesti Szemle 1863.

bisericești, și pentru înființarea de coruri bisericești, se predau unei comisiuni care să le censureze și să raporteze asupra lor la conferința viitoare.

Cu acesta s'ar fi pertractat toate obiectele puse în program.

Înainte de încheierea conferinței preotul Elisau I. Dan anunță că are mai multe propuneri singuratică, pe cari le face în următoarele:

1. Având în vedere că sunt multe chestiuni și afaceri de interes general, cari nu se pot pune în viața de singuratică conferințe preoțești, cum este și înființarea Reuniunii de înmormântare și ajutorare a tuturor preoților români gr.-or. din arhiepiscopie, etc., având în vedere că nici legătura între preoțimea noastră nu este așa de strânsă, cum ar trebui să fie, pentru-ca influința ei asupra desvoltării și înaintării bisericii și nămolului nostru să fie cât se poate de binefăcătoare: *propune* să se decreteze înființarea și introducerea de conferințe generale preoțești, cari ar fi a se compune din câte 2—3 cei mai abili preoți din fiecare protopopiat; cari apoi să se întrunescă în tot anul odată în jumătatea a II a lunii lui Februarie în Sibiu, unde sub presidiul Esc. Sale Domnului arhiepiscop, ori al unui delegat să discute obiectele puse spre dezbateră.

Celelalte conferințe preoțești să fie rugate a adera la această hotărâre, și pe urmă să se facă pașii de lipsă la înaltpreasfinția Sa pentru punerea în viață a acestor idei.

Conferința primește cu unanimitate această propunere și hotărăște a se urma întocmai.

2. Simțindu-se trebuința neapărată a unei reviste curat teologice pentru preoțimea noastră, din mai multe puncte de vedere, — propune, ca conferința să 'și exprime dorința, ca la *„Telegraful român“* să se redacteze ca supliment săptămânal o revistă teologică.

Conferința primește.

Arată mai departe și dovedește că statul pentru pensionarea preoților în multe puncte este îngreunător față de preoți, este deci de părere să se ceară schimbarea lui în acelea puncte.

Conferința însărcinează pe propunător a veni în privința acesta cu un raport detaliat la sinodul protopopesic proxim.

După-ce părintele Dan a mai făcut și alte propuneri, cari au avut mai mult interes local, s'hotărăște, ca conferința viitoare să se țină în Borgo-Prund.

Cu acestea s'a încheiat conferința, carea cred că a fost atât de demnă și bogată în activitatea sa.

Rap.

NOUȚĂȚI

Personal. Excelența Sa înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit al nostru *Ioan Mețianu*, dimpreună cu Preasfinția Sa Dl Episcop al Aradului *Ioan Papp* petrecând zilele acestea în Budapesta, Marția trecută au făcut vizită dlor ministri *Tisza István* și *Berzeviczy Albert*, cum și celorlalți membri ai ministerului țării.

Cu trenul de Joi seara Excelența Sa Domnul Arhiepiscop și Metropolit s'a reîntors la Sibiu.

Concertul reuniunii de muzică. După cum am anunțat în numărul trecut al ziarului nostru, reuniunea română de muzică din Sibiu va da Marți în 2/15 Decembrie a. c. în sala de la Geselschaftshaus un concert cu următorul program:

- Ouvertura operei *„Rienzi“* (muzică mil.) R. Wagner.
- a) Ave Maria, cor mixt a capella de *L. Avradelt*, b) Colindă, cor mixt de *P. Tschaikowski*.
- Zeița fisei (*Dornöslein*) arie pt. alt (Dșora E. Cunțan) cu accomp. de pian: *G. Rebling*.
- Două piese pentru pian (dl *Schäffer*): a) Baladă, b) Amintiri din timpuri trecute: *J. Schäffer*.
- a) Inzădar alerg pământul, cor bărb de *G. Dima*, b) Mama, cor bărb.: de *H. Kirchner*.
- Paraphrasă de concert asupra op. *„Rigoletto“* de *Verdi*, solo de pian (*Schäffer*): *F. Liszt*.
- Răsnetul de la Crișana, cor mixt cu solo (dna *Triteanu*): *L. Vidu*.
- Partea I. din Simfonia H-moll, de *F. Schubert* (muzică militară).
- Stefan cel mare*, baladă pt. cor mixt cu solo de alt (dșora *Cunțan*), solo de bass (dl

Isaia Popa) și acompaniament de orchestră (militar) (*prelucrare nouă*) de *G. Dima*.

Inceputul va fi seara la orele 7 1/2.

La concertul acesta s'au intrare atât membrii reuniunii, cât și nemembri.

Prețurile pentru nemembri sunt: loc de șeșt 2 cor., loc de stat 1 corună, studenți 40 fil. Locurile de stat se vând numai seara la casa.

Biletete se estradau în ziua concertului de la orele 11—1 în sala de la Musikverein (Kleine Erde Nr. 1) și seara la casa.

Prenotările pentru cele 2 șiruri prime se pot face Duminecă în 30 Novembre (13 Decembrie), a. c. în localitățile casinei române din loc de la orele 2—3 după amiază. Prețul prenotării este 40 fileri.

Membrii reuniunii solvesc numai prețul de prenotare.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna“, a elevilor institutului pedagogic-teologic al arhiepiscopiei noastre, invită la *ședința publică* ce o va ține mâine Sâmbătă (29 Novembre v.) în memoria Marelui Arhiepiscop *Andrei*, în sala cea mare a „Seminariului Andreian“, cu următorul program:

1. Deschiderea ședinței prin presidentul societății.
2. a) „Te chem, o noapte, vin!“ de * * b) „Imnul unirii“, melodie de C. Porumbescu, armonizat pentru cor de bărbați de T. Popovici, cântate de corul societății.
3. „Cuvânt ocasional“, rostit de Aurel Oancea, cl. c. III-lea.
4. a) „Cântecul ciobanului“, mică fantazie românească pentru flaut cu acompaniament de pian, cântat de Victor Murășan, cl. c. II-lea. b) „Baladă“, pentru violină cu acompaniament de pian, de C. Porumbescu, cântată de Octavian Murășan, cl. c. III-lea.
5. „Dama cu Camelii“, poezie de H. Lecca, declamată de Tit Morariu, cl. c. I-ii.
6. „Ouvertura din Craiu nou“, de C. Porumbescu, (orchestra societății).
7. „Știința și credința“, disertațiune de Ilie Beluț, cl. c. III.
8. „Mănăstirea Putna“, baladă de Bolinteanu, muzică de I. Vorobchievici, cântată de corul societății.
9. „Nunta în codru“, poezie de G. Coșbuț, declamată de Filon Flușcu, ped. c. I-ii.
10. Poutpouriu românesc de * * (orchestra societății). Inceputul la 7 ore seara. Intrarea prin strada „Hundersücken“. Maritimosele oferte se vor cita în ziare.

Rectificare. Domnul *Ioan Papiu*, protopopescu gr. or. în Sibiu și membru ordinar al comitetului central al Asociației, a contribuit pentru Muzeul istoric și etnografic al Românilor din patrie carea de 100 cor. — și nu 50 cor. cum din greșală publicaserăm; ceea-ce prin această rectificăm. — Sibiu, în 10 Decembre 1903. *Biroul Asociației.*

Ședința festivă a societății „Petru Maior“, ce se va ține poimaine în Budapesta, va avea următorul program:

1. Deschiderea ședinței de către presidentul societății.
2. Wagner: Ouvertura operei *Lohengrin*, (orchestra societății).
3. Mama la poezii nostri, disertațiune de Horia Petra-Petrescu, stud. în filosofie.
4. Beriot: Fantazie, solo de violină, (Leo Bohațel, stud. techn., acompaniat la pian de Aurel Jorga, stud. în med.).
5. Din copilărie, schiță de Anton Domide, stud. la ped. sup.
6. Mozart: Sonata I, solo de cello (Virgil Muntean, stud. în med.).
7. Ivanovici: Suvenir de Moscova, vals, (orchestra societății). — După producțiune cină comună à la carte.

Daruri de Crăciun — săracilor noștri. La listele despărțământului femeesc intră gitor al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, cari circula în scopul adunării de bani, vestminte, alimente, ce se vor împărți în ajunul Nașterii Domnului întră săracii noștri, au binevoit a mai darui: *Elena Buian*, 5 corone; *Paraschiva Miclea*, *Toma Banea*, câte 2 cor.; *George Nicola*, *Ana Moldovan*, *Maria Stângaci*, *Eva P. Moise*, *Eva Dordea*, *Ana Montsch*, *Eva Catărămbă*, fie-care câte 1 corună; *Maria Weber*, *Paraschiva Solomon*, *Elena Joandrea*, câte 60 fileri; *Paraschiva Moldovan*, 50 fileri; *Elena Hihh*, *Paraschiva Avrijan*, *Maria Lazar*, *Maria Dumitru*, *Vasilie Chirca*, *Vasilie Dănilă*, *Eva G. ngolia*, *Ara-nyosi János*, *Maria Moldovan*, fie care câte 40 fileri; *Gligor Turcu*, *Nicolae Drăgan*, câte 30 fileri; *Iacob Marchis*, *George Miclea*, *Eva Joandrea*, *Maria Joandrea*, *Achim Sângătean*, *L. Ballu*, *Maria Joandrea*, *Ana Negătin*, *M. Petrovsky*, *A. Doll Aglio*, *Ogreaan Imre*, *Hermine Nemeș*, câte 20 fileri; *Eisaveta Bogorin*, *Paraschiva Nonu*, *Margalina Cănde*, *P. Besta*, *Ana Barbu*, *Maria Avrijan*, *Ioan Chidu*, *Ioan Moldovan*, *Paraschiva Sădean*, câte 10 fileri. — Pe când comitetul despărțământului aduce cele mai sincere ale sale mulțăminte pentru aceste daruri, îndrănește totodată a vesti, că primește spre împărțire ori-ce soi de vestminte (haine, albituri, ghete, pălării, paltone etc.) vechi, cari se vor repara și se vor împărți. Darurile benevole să se trimită la adresa „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

† **Herbert Spencer**, marele filosof englez, a răposat Marți dimineața în Londra, în etate de 83 ani. Spencer a creat în filosofie un sistem nou: *evoluționismul*, pe care și-l-a validat în toate operele sale, cari sunt sumedenie. Spencer s'a născut în Derby la 1820. La început se dedicase carierei de ingineriu, mai târziu s'a făcut gazetariu, colaborând la multe reviste engleze fruntașe. Ca gazetariu a început să se ocupe cu filosofia, pe care teren și-a eluptat poziție de fruntaș întră frunțași.

Magnați noi. Zilele trecute M. Sa a numit membri în casa magnaților pe *Dr. Beöthy Zsolt*, profesor la facultatea filosofică a universității din Budapesta și unul dintră cei mai frunțași literați magiari. Al doilea magnat e evreul *Hatvany-Deutsch Sándor*, mare proprietariu de moși și fabrice.

Conveniri sociale în Blaj. La inițiativa reuniunii femeilor române din Blaj s'a început Duminecă seria convenirilor sociale, cari se vor ține în fie-care Duminecă seara în localul casinei.

Șezzeci de ani — dascăl. In comuna *Farkasd* (comitatul *Eszergom*) săptămăna trecută și-a serbat învătătoriau *Deák István* iubileul de 60 ani de când e învătătoriau. Întrăgă comuna a serbat împreună cu bătrânul ei învătătoriau acest rar iubileu, dând iubilantului număröse cadouri, ca semn de stimă și venerațiune.

Nou avocat român. *Dr. Mihail Brădiceanu* aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelarie advocațială în *Caransebeș*, strada principală nr. 480 (Casa diecesană).

Pacienții de podagră și reumă să nu înlăse a folosi renumita alifie a lui *Zoltán*, deore-ce acest mijloc neîntrecut vindecă și astfel de bolnavi, cari de ani de zile sufer și zadarnic au folosit ori-ce mijloc. Se capătă în farmacia lui *Zoltán* în Budapesta, cu 2 cor. stiola.

Pod peste Mureș la Drîmbari. Episcopul conte *Majlath* din *A.-Iulia* a hotărît să construască pe cheltuiala sa pod de lemn peste *Murș*, întră *Alba-Iulia* și *Drîmbari*. („*Gaz. Trans.*“).

Cartea de învătătura pentru școlile de repetițiune economice etc. de învătătoriau *Iuliu Via* din *Banat-Comlos*, sub nr. 4140 dtó 29 Octobre a. c. e aprobată din partea ministerului reg. ung de culte și instruțiune publică.

O instalare de învătătoriau. Din o scrisore semnată de primepiopul bisericeii noastre din *Feneșel* și de alți frunțași ai comunei aflăm, că în 11 Novembre s'a făcut instalarea învătătoriau *Andrei Blot*, instituit din partea consistoriului și primit cu multă bucurie din partea poporului, de-și un fiu al comunei, fost învătătoriau, umbla să ademenescă poporul pe partea sa, îmbiindu-se cu salariu numai de 300 corone. „Cu ce drag, cu ce iubire am primit noi pe dl învătătoriau *Andrei Blot*, cu aceeași dragoste și iubire să ne primiască și dînsul pe noi, cu aceeași dragoste și iubire să ne dea povețele sale și să ne crescă copilășii nostri“ — închee scrisoreea amintită mai sus.

Mulțăminte publică. Subsemației esprimăm prin această onorabile bance de asigurare „*Transilvania*“ mulțăminte noastră pentru suma de despăgubire, pe care o am primit deja astăzi după 3 zile, pentru dauna cauzată nouă prin incendiul întâmplat la 7 ale lunii curente în comuna noastră. Recomandăm totodată cu toată căldura inimii acest institut, care fără întârziere apără interesele materiale ale țărănimei noastre, solvind pagubele ce le suferă, neștirbit și cât mai curând posibil. Sadu, în 11 Decembre st. n. 1903. *Nicolae Slava* m. p., *Ioan Veștemean* m. p., agricultori.

Sănătate bolnavului, putere celui slab! Această este devisa lui *P. Jurisics*, farmacist în *Pakracz*, ale cărui renumite picături de *Pakracz*, în urma minunatei puteri de vindecare, au avut în toate părțile lumii cel mai strălucit succes. Efectul minunat al picăturilor de *Pakracz* li istorisește foarte interesant bătrânul *Petru Vidmarics*, după cum se vede în chipul inseratului din foia noastră. Recomandăm atențiunii stimaiilor noștri cetitori inseratul lui *Petru Jurisics*, farmacist în *Pakracz*, ale cărui picături de *Pakracz* din nici o casă să nu lipsescă. Devisa noastră a tuturor să fie: Sănătașea bolnavului, putere celui slab.

Cărți și reviste.

„**Colectiune de cântece și cântări bisericești pentru școlile populare**“, de *Nicolae Stoicovici*, partea II (cântece și cântări bisericești în două voci, pentru anul IV. de școală). Prețul 60 filer. Editura librăriei Ciurcu în Brașov.

„**Dispute cu nazarenii**“, broșura II., apărută în editura librăriei diecesane din *Caransebeș*. — Secta nazarenă (a pocăiților) este o plagă pe biserica noastră. Combaterea și înfrângerea acestei secte este un lucru greu atât pentru mulțimea învătătoriau ei eretice, cât și pentru încăpăinarea cu care nazarenii țin la aceste învătături întemeliaze pe te miri ce citate fals scose și rău interpretate din s. Scriptură. O ușurare în privința această ofere broșura: „*Dispute cu nazarenii, II*“. În această broșură se combat învătăturile nazarene despre botez, învătături cari atât din punct de vedere teoretic cât și practic sunt cele mai ademenitore pentru poporul de rând. Cartea constă din 4 1/2 côle de tipariu fin și costă numai 10 cruceri (+ portul postal). — În cât comunele bisericești ar cumpăra mai multe exemplare spre împărțire întră credincioși, librăria editoră o dă comunelor chiar și mai ieștin.

În editura aceeași librărie a apărut broșura „*Întră Nazarenii*“, în care sunt expuse pe scurt învătăturile de credință și morală ale nazarenilor, organizarea, disciplina și cultul lor; imputările ce le fac ei bisericii noastre; decursul unei „adunări“ nazarene și pericolul la care sunt espui nazarenii din punct de vedere național. Prețul unui exemplar 10 cruceri.

„**Calindarul nou pe anul visect 1904**“ (anul V). Pe lângă partea calendaristică are siaturi economice, posli, povele, glume și anecdote. Costă 40 fileri. Editor librăria Ciurcu în Brașov.

„**Cultura română**“, o nouă revistă pedagogică și literară, redactată în Iași sub direcția profesorului *I. Găvănescul*. Nr. 1, dtó 15 Novembre v., are următorul sumariu: *Rațiunea de a fi a Culturii Române*, de *I. Găvănescul*; „*O mișcare îmbucurătoare*“, de *C. Meissner* (în cauza situației corpului profesoral); „*Laboratôrele universitare*“, de *P. Bujor*; „*Th. Mommsen*“, schiță biografică de *A. D. Xenopol*; „*Aprobarea cărților didactice*“, de *I. Găvănescul*; „*Un mijloc de concretizare a valențelor și a legăturilor dintră atomi*“, de *D. Cădere*, apoi diferite comunicări și recenzii.

„**Cultura română**“ apare în fascicoli lunari (cu excepția lunilor de vacanță *Julie* și *August*, în cari nu apare). Abonamentul 8 lei pe an. Abonamentele sunt a se trimite la adresa *I. Găvănescul*, strada *Toma-Cosma* nr. 2, în Iași.

„Asociațiunea.“

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului *Agnita* al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român“, convocată pe 9/22 Novembre a. c. s'a amănat pe 7/20 Decembre a. c. la 10 ore a. m.

Ținerea ei va fi în sala școlii gr. or. din opidul *Agnita*.

La adunarea această sunt rugați a participa toți membrii despărțământului, cum și toți *Români*, cari cunoscând scopul marel și acestei instituțiuni culturale, se interesează de progresarea ei.

Programul adunării rămăne tot același care deja s'a comunicat în convocarea publicată în „*Tel. Rom.*“ nr. 120, lângă care se mai adauge și constituirea nouă pe baza statutelor.

Agnita, la 10 Decembre n. 1903.

Secretariul despărțământului:

Acsentie Lene.

Posta redacțiunii.

G. R. în N. Soart și raportul și lucrarea. Dór' în săptămăna viitoare să le putem face loc.

Teatrul orășenes.

Sâmbătă (12 Dec.): „*Fatinia*“ operetă în 3 acte, de *Fr. Suppé*.

Duminecă (13 Dec.): după amiază „*Der Zigeunerbaron*“, operetă în 3 acte, de *J. Strauss*; seara „*Der Walzerkönig*“, posă și cântări în 4 acte, de *W. Mannstätt* și *C. Costa*; *Musica* de *I. Brandl*.

Biletete se vând întră orele 9—12 și 3—5, și seara, la casa teatrului. Inceputul la 7 ore; cassa deschisă de la 6 ore seara.

Nr. 12067.

[284] 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă **Agostin**, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în căla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post au a-și înainta în termen legal petițiunile concursuale conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterial al tractului Cohalm în Kőhalom. Sibiu, 25 Novembre 1903.

Consistoriul archidieceșan.

„Porumbăceana“

cassă de economii societate pe acții în Porumbacul-inferior.

Anunț.

La casa de economii „**Porumbăceana**“, societate pe acții în Porumbacul-inferior, începând cu 1 Ianuarie st. nou 1904, **etalonul** depunerilor spre fructificare va fi următorul:

5 $\frac{1}{2}$ % se solvesc după depunerile vechi inclusive 31 Decembre 1903, cum și după depunerile corporațiunilor fără considerare la termenul de anunț.

5% se solvesc după depunerile particularilor cari declară, că 'și vor lăsa banii depuși cel puțin un an.

4 $\frac{1}{2}$ % se solvesc după depunerile particularilor fără declarație.

Contribuțiunea o solvește institutul.

Din ședința Direcțiunii ținută în 6 Decembre 1903. [283] 2-3

Porumbacul-inferior, în 7 Decembre 1903.

Direcțiunea.

Nr. 925.

[277] 2-3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia **Bogatu**, tractul protopresbiterial Mercurea, prin această se scrie nou concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Reflectanții la acest post au a-și așterne cererile lor instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat, și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Mercurea, 18 Novembre 1903.

În conștințare cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiterial gr. or. Mercurea.

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

Sz. 7046/903. polg.

[279] 3-3

Hirdetmény.

Alolított mint a nagyszabeni kir. törvény-széknek f. évi november hó 23 án 6978 sz. a. kelt végzésével kiküldött eljáró bírő az 1893 évi január hó 3-án 356 J. M. sz. a. ki-adott utasítás 61 §-a alapján ezennel közzé tesztem, hogy Lámkerék község egész határára kiterjedő tagosítás iránti ügyben az előmunkálatok megkezdése, — jelesen

1. az érdekelt felek képviselőiténél rendezése,
2. a működő mérnök megválasztása,
3. a költség előirányzat elkészítése iránt tárgyalási határnapul 1903 év december hó 22-ik napját d. e. 8 órakor a lámkeréki köz-ségi irodába kitűzöm, melyre mind azok, a kik a tagosítás tárgya iránt tulajdoni czimen érdekeltek azzal idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Együttal azon bírtokrendezési mérnökök, a kik a működő mérnöki teendőket átvállalni szándékoznak felhivatnak a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat a kitűzött határnapig alolirothoz vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Megemlítettik, hogy Lámkerék község határa mintegy 5500 részlettel bírő 1870 holdnyi terület nagysága.

A tárgyalásra a kultúr mérnöki hivatal képviselője meghivatik.

A hirdetmény megfelelően közzététetik és arról érdekeltek értesítetnek.

Nagyszab en, 1903. év november 28-án.
A kir. törvényszék polg. egyes bírāja.

Mihály

kir. törvényszéki bírő.

Nr. 11771—1903 Plen.

[280] 3-3

Publicare de licitațiune.

Consistoriul archidieceșei române ortodoxe din Transilvania, prin această publică **concurs** cu termen până la 1 Martie 1904 — **pentru pictarea Iconostasului** (catapitesmei) și a **bisericii catedrale** zidită în Sibiu.

Pentru lucrările de pictură internă ne stă la dispoziție suma de **80.000 corone**.

Iconele Iconostasului sunt a se picta în stil orientat-bizantin în ulei pe lemn de teiu, ear' pictura și decorațiunile păreților în Tempera și Casein-technik, așa ca să corăspundă tuturor recerințelor de artă, legilor de perspectivă și ale anatomiei corpului.

Condițiunile de licitare se pot vedé în cancelaria Consistoriului archidieceșan până la 1 Ianuarie 1904.

Sibiu, 3) Novembre 1903.

Consistoriul archidieceșan.

Nr. 11771/1903 Plen.

[281] 3-3

Publicare de licitațiune.

Consistoriul archidieceșei române ortodoxe din Transilvania, prin această publică **concurs** cu termen până la 1 Martie 1904, **pentru ajustarea internă a bisericii catedrale** zidită în Sibiu, anume *pentru lucrările de sculptură în lemn a Iconostasului (Templa), Amvon, Scaun arhieresc* etc.

Pentru aceste lucrări ne stă la dispoziție o sumă de **50.000 corone**.

Condițiunile de licitare se pot vedé în cancelaria Consistoriului archidieceșan până la 1 Ianuarie 1904.

Sibiu, 30 Novembre 1903.

Consistoriul archidieceșan.

Nr. 11771/1903 Plen.

[282] 3-3

Publicare de licitațiune.

Consistoriul archidieceșei române ortodoxe din Transilvania, prin această publică **concurs** cu termen până la 1 Martie 1904, **pentru procurarea candelabrelor pe séma bisericii catedrale** zidită în Sibiu.

Pentru aceste obiecte ne stă la dispoziție o sumă de **20.000 cor.**

Condițiunile de licitare se pot vedé în cancelaria Consistoriului archidieceșan până la 1 Ianuarie 1904.

Sibiu, 30 Novembre 1903.

Consistoriul archidieceșan.

Pentru comuna **Ucea-de-jos** (comitatul Făgărașului) se caută un

cârcimar și boltăș

român, om harnic. Localități unde se va purta această negustorie sunt la cea mai bună poziție din comună. Detailuri dă primăria comunală. [274] 3

Cine voește să învețe

limba engleză

se-și comande următoarele două cărți:

Manual practice de limba engleză, de Marcel Schönkron subdirector al institutului „Stravolca“ din Craiova. Prelucrat în conformitate cu noul program al învățămîntului secundar și cu o nouă pronunțare a cuvintelor engleze, apropiată limbii române, de Dim. Calligari-Valsamachi, profesor la liceul „Mihaiu Vitezul“. Preț **3 cor.**

Dicționar englez român, de D. Calligari-Valsamachi. (Nrii 204—215 din „Biblioteca pentru toți“.) Preț **3 cor.** 30 fil. Porto pentru ambele 20 fil.

Librăria archidieceșană.

„CONCORDIA“, societate comercială pe acții în liquidare, Sibiu.

Publicare.

În sensul §-ului 206 al legii comerciale publicăm Conspectul activelor și pasivelor societății cu 30 Iunie 1903.

Active.		Pasive.	
	Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa în număraru	3,032-83	Capital social	200,000—
Mobilier	12,841-71	Fond de rezervă	606-28
amortisare	1,284-71	Creditori	365,296—
Diverse conturi debitoare	183,979-88		
Mărfuri (conform inventariului)	221,869-88		
Perdere din anul 1899—1902	102,059-65		
Perdere din anul 1903	23,603-04		
Conturi dubioase	19,800—		
	565,902-28		565,902-28

Sibiu, în 30 Iunie 1903.

În numele licuidatorilor societății comerciale în liquidare „Concordia“:

P. Cosma m. p. Dr. E. Beu m. p. I. Lissai m. p.
V. Onițiu m. p., P. Simtion m. p.,
conducător. contabil.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul prezent și l'am aflat în consonanță cu registrele.

Sibiu, în 2 Decembre 1903.

Comitetul de supraveghiere:

I. Crețiu m. p. Dr. E. Miron Cristea m. p. Dr. V. Bologa m. p.
D. Rațiu m. p. [285] 1—1

Devisa mea:

Sănătate bolnavului, putere celui slab!

Nicolae Jurisics ne-a eliberat de jugul forțesc, ear' Petru Jurisics, farmacist în Pakracz, ne-a scâpat de cel mai mare inimic, de bôla, prin mijlocul seu de efect minunat.

Picături de Pakracz ale lui Jurisics sunt un astfel de balsam miraculos, care din nici o casă se nu lipsească, deore-ce Picăturile de Pakracz ale lui Jurisics ouprind avantajul, că pot fi întrebuințate contra tuturor bôlelor, și se dovedesc întotdeauna și pretindegna de Picături de Pakracz ale lui Jurisics sunt cel mai sigur mijloc contra bôlelor de stomac, constipației, cărceilor de stomac, scaunului neregulat, lipsei de apetit, hemoroizilor și doci și durerei de cap ce obvine din aceste, acrelei în gât, rigăturilor, amețelii, ameției și contra tuturor catarelor de stomac; se folosește însă și pe din afară, cu șraclăciet ect, la umfături, arsuri, junghiri în membre, și la bôle reumatice. Picăturile de Pakracz ale lui Jurisics deși după scurtă folosire numai ușurează durerile dar' și Picăturile de Pakracz ale lui Jurisics se comandă direct de la

PETRU JURISICS, farmacist în PAKRACZ nr. 424.

Prețul împreună cu instrucțiunea de folosire, lădiță și porto:

12 sticle cor. 6— 36 sticle cor. 12-40 | Tot la 12 sticle Picături de Pakracz — una gratis

Contra tusei, bôlelor de plămâni, catarelor de gâtlej, răgușelei, răsufărării grele, junghiriilor în cote, influenței și catarelor de tot soiul, cel mai neintrecut mijloc

Sucul de buruieni slavonice al lui Jurisics

Prețul: 2 sticle cor. 3-40, 4 sticle cor. 5-80, 6 sticle cor. 8-20.

Contra tuturor casurilor de friguri mijloc deosebit de bun

„Febri-Fugo“ care vindecă forțe iute și este

Prețul: 2 sticle cor. 4-20, 4 sticle cor. 7—, 6 sticle cor. 10—.

Din suc de buruieni slavonice și „Febri-Fugo“ mai puțin de 2 sticle nu se pot espeda. Și la comandarea acestor mijloce se adaugă o sticlă din Picăturile de Pakracz ale lui Jurisics — gratis!

Devisa mea:

[281] 7-24

Sănătate bolnavului, putere celui slab

Depositarul principal în Budapesta:

JOSEF TÖRÖK, farmacist, Königsgasse 12

Petru Vidmarics esplică minunatul efect al Picăturilor de Pakracz

Cruce sau stea după electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceala la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deore-ce „Ciasul-Volta“ atăt în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost officios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi [2] 49 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție forțe slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țēră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.